

ÁFORM UM LAGASETNINGU

– sbr. samþykkt ríkisstjórnarinnar frá 24. febrúar 2023, 1.–4. gr.

Málsheiti og nr.	Frumvarp til laga um breytingu á lögum nr. 8/1996, um löggildingu nokkurra starfsheita sérfræðinga í tækni- og hönnunargreinum.
Ráðuneyti og skrifstofa	Atvinnuvegaráðuneytið, skrifstofa viðskipta og markaða
Innleiðing EES-gerðar?	☐ Já ☒ Nei
Dags.	20. júní 2026

A. Tilefni

Forsaga máls og tilefni, þar á meðal að hvaða marki gildandi lög og reglur duga ekki til?

Áformað er að gera breytingar á lögum nr. 8/1996 um löggildingu nokkurra starfsheita sérfræðinga í tækni- og hönnunargreinum. Tilefni breytinganna er að einfalda stjórnsýslu og styðja við starfræna stefnu um þjónustu hins opinbera.

Í fyrsta lagi er að ræða um breytingu á framkvæmd laganna við veitingu starfsleyfa sérfræðinga í tækni- og hönnunargreinum. Breytingin felur í sér að framkvæmdin fari frá ráðuneytinu til sýslumanns. Ferlið við útgáfu leyfanna í núverandi lagaumhverfi er með þeim hætti að umsókn berst atvinnuvegaráðuneytinu í gegnum mínar síður Stjórnarráðsins. Ráðuneytið sendir umsóknirnar þá til umsagnar viðeigandi fagfélags, sem hefur tvo mánuði til að veita ráðuneytinu umsögn. Sé umsögnin jákvæð útbýr ráðuneytið leyfisbréf og gefur út reikning fyrir gjaldi sem þarf að greiða fyrir leyfisbréfið.

Sem hluti af verkefni um aukna stafvæðingu og einföldun hefur atvinnuvegaráðuneytið og dómismálaráðuneytið hafið undirbúning á því verkefni að framkvæmd laga nr. 8/1996 verði færð til sýslumanns. Í framhaldi af því og í samstarfi við sýslumann og Stafrænt Ísland verður unnið að því að stafvæða umsóknarferlið. Unnið verði að nánari greiningu á umfangi verkefna og tækifærum fyrir aukinni stafvæðingu og fjárhagsleg áhrif lagabreytinga metin.

Í öðru lagi er áformað að lögvernda starfstítilinn „borgarhönnuður“. Beiðni um löggildingu starfsheitisins barst ráðuneytinu frá starfandi borgarhönnuðum á Íslandi. Borgarhönnun hefur á undanförunum árum orðið mikilvægari þáttur í þróun byggðamála, skipulags, samgöngu- og umhverfismála, auk mótunar vistvænna og mannvænna rýma innan sveitarfélaga og opinberra stofnana. Ákvarðanir sem teknar eru á þessu sviði hafa víðtæk áhrif á dagleg líf borgarbúa. Lögverndun og löggilding starfstílsins mun stuðla að skýrari faglegum viðmiðum og ábyrgð, auknu trausti í samstarfi við opinbera aðila, stofnanir og almenning og tryggingu fyrir fagmennsku og gæðum í verkefnum sem snerta lífsgæði borgarbúa og þróun byggða.

Samkvæmt núgildandi lögum er framkvæmd laga nr. 8/1996 hjá atvinnuvegaráðuneytinu og starfsheitið borgarhönnuður ekki lögverndað.

B. Markmið

1. Stefna hins opinbera á viðkomandi málefnasviði/málaflokki (t.d. stjórnarsáttmáli).

Frumvarpið er í samræmi við starfræna stefnu ríkis og sveitarfélaga um opinbera þjónustu. Ef frumvarpið verður að lögum mun það leiða til skilvirkari þjónustu hins opinbera og mun

afgreiðslutími málanna styttest verulega þar sem það verður stafvætt í takt við stefnu um stafræna þjónustu hins opinbera

2. Markmið sem að er stefnt með lagasetningu.

Markmið frumvarpsins er einföldun á framkvæmd og að styðja við aukna stafvæðingu. Verði það svo að sýslumaður gefi út leyfið og mun sýslumaður leita viðeigandi umsagna samkvæmt lögunum. Með frumvarpinu er ekki gerð breyting á kæruheimild aðila og skal ráðherra áfram skera úr ágreiningi sem rísa kann um notkun starfsheita.

Ásamt þeim breytingum sem gerðar verða á framkvæmd laganna verður nýju starfsheiti bætt við lögin, borgarhönnuðir. Er það tilkomið vegna beiðni frá aðilum sem menntað hafa sig í borgarhönnun.

C. Útfærsla

1. Stutt lýsing á þeirri útfærslu sem áformuð er, heildarlög/breytingalög, innleiðing EES-gerðar o.s.frv. Rökstuðningur þar sem reifaðar eru mögulegar leiðir við lagasetningu.

Áformað er að leggja til að lögum um löggildingu nokkurra starfsheita sérfræðinga í tækni- og hönnungargreinum verði breytt á þann veg að sýslumaður fari með framkvæmd laganna, þ.e. að hann sjái um útgáfu leyfa og að afla viðeigandi umsagna samkvæmt lögunum. Kæruleið er ekki breytt. Þá verður bætt við einu starfsheiti í upptalningu þeirra starfsheita sem lögin taki til.

2. Að auki, ef innleiðing EES-gerðar: Taka þarf fram ef fyrirhugað er að ganga lengra en lágmarkskröfur gerðar kveða á um og greina frá ástæðum þess (svigrúm til innleiðingar).

Á ekki við.

D. Breytingar

Helstu fyrirhuguðu breytingar á gildandi lögum og reglum, hvort heldur bætt er við eða fellt brott.

Áformað er að bæta við nýjum tölulíð í 1. gr. þar sem kveðið er á um að lögin taki einnig til borgarhönnuða. Þá verða gerðar þær breytingar á 2., 4. og 6. gr. þar sem „ráðherra“ breytist í „sýslumaður“.

E. Samræmi við stjórnarskrá og þjóðarétt – aðrar grundvallarspurningar

1. Koma áformin inn á svið stjórnarskrár og þjóðréttarskuldbindinga?

Nei.

2. Varða áformin ákvæði EES-samningsins um ríkisaðstoð, tæknilegar reglur um vöru og fjarþjónustu eða frelsi til að veita þjónustu?

Nei.

3. Eru önnur lög sem taka þarf tillit til?

Nei.

|

F. Samráð
1. Hverjir eru helstu hagsmunaaðilar? Sýslumaður, fagfélög starfsgreina sem lögin taka til og þau sem eru að mennta sig í starfsgreinum sem lögin taka til. 2. Er skörun við stjórnarmálefni annarra ráðuneyta? Dómsmálaráðuneytið. 3. Samráð sem þegar hefur farið fram. Samráð hefur þegar farið fram við dómsmálaráðuneytið og sýslumann 4. Fyrirhugað samráð (samráðsgátt og annað samráð). Áform verða kynnt í innra samráði Stjórnarráðsins og ytra samráði í Samráðsgátt stjórnvalda. Drög að frumvarpi til laga verða kynnt í ytra samráði í Samráðsgátt stjórnvalda.
G. Mat á áhrifum þeirrar leiðar sem áformuð er
1. Niðurstaða frummats á áhrifum, sbr. fylgiskjal.
H. Gildistaka og næstu skref
1. Hvenær er gert ráð fyrir gildistöku? Hvað má ætla að þeir sem verða fyrir áhrifum, þ.e. opinberar stofnanir, hagsmunaaðilar og almenningur, þurfi langan tíma til undirbúnings og aðlögunar? Gert er ráð fyrir því að lögin taki gildi við birtingu eða fljótlega eftir gildistöku þeirra. Innleiðing felst fyrst og fremst í því að verkefni færast frá atvinnuvegaráðuneytinu til sýslumanns. Ráðgert er að sýslumaður þurfi ekki langan aðlögunartíma. 2. Mælikvarðar á árangur. Styttur afgreiðslutími á útgáfu leyfa.
I. Annað
J. Fylgiskjöl
1. Mat á áhrifum lagasetningar – Frummat, sbr. eyðublað. 2. Önnur fylgiskjöl eftir atvikum.